

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: Policy Studies Review Annual vol. 2

Gunsteren, H.R. van

Citation

Gunsteren, H. R. van. (1980). Boekbespreking van: Policy Studies Review Annual vol. 2. *Acta Politica*, 15: 1980(2), 278-280. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3452093>

Version: Publisher's Version
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3452093>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

om bij een tijdelijke machtiging per definitie niet aan de orde. Een duidelijke bevestiging van deze gedachte, die ook in de schriftelijke stukken is uitgesproken, zou ik in dit debat op prijs stellen, opdat de onrust wordt weggenomen'. (Handelingen Tweede Kamer, Zitting 1973-1974, 18 december '73, p. 1670).

De Minister-president antwoordde hierop als volgt: 'Het wetsontwerp tot coördinatie van de inkomensvorming en ter bescherming van de werkgelegenheid is geen poging om versneld of met bijzondere middelen specifieke inkomenspolitieke doeleinden door te drukken. Ik wil dit in alle duidelijkheid zeggen. Vanuit de programgrondslag van het kabinet ligt het in het voornemen om volgend jaar te komen tot een nota met betrekking tot het inkomensbeleid. Ik sluit niet uit, dat in het perspectief van een dergelijke nota ook verdergaande wetgeving dan wij op het ogenblik hebben, nodig zou kunnen zijn ten aanzien van de inkomensvorming in ons land. Als wij daarop doelen, dan denken wij aan een volkomen normaal voor te bereiden, normaal te bediscussiëren vorm van wetgeving; dan doelen wij inderdaad op instrumenten en maatregelen — de heer Andriessen heeft dit terecht aangeduid — van structurele aard.' (Handelingen Tweede Kamer, Zitting 1973-1974, 19 december '73, p. 1757).

Zo lagen toen de politieke kaarten. In deze case-study blijven ze echter halwege de mouw steken. Zo blijft de indruk hangen, dat de 'verbeelding' toch aan de macht is geweest.

Hoe men het ook wendt of keert, een crisis was er niet.

Den Uyl c.s. hebben de crisissituatie van eind '73 uitgevonden en vervolgens aangegrepen om de hoge inkomens te kunnen pakken. Dat is althans de zienswijze van Van Schendelen. Zou het echt aan de doel/effectiviteitsmethode liggen dat de juistheid van deze interpretatie niet afdoende kan worden weerlegd of bewezen?

Eerlijk gezegd ben ik bang dat er geen enkele wetevaluatiemethode is te bedenken, die Van Schendelen tot andere gedachten zou kunnen brengen.

Ed van Thijn

Howard E. Freeman (ed.), *Policy Studies Review Annual*, volume 2, Beverly Hills/London, 1978, 751 pp.

Het bijhouden van de literatuur op eigen en aanverwante vakgebieden is voor sociale wetenschapsmensen geen eenvoudige zaak. Waar het vroeger misschien nog mogelijk was de bladen trouw door te nemen, ontbreekt daartoe thans, gezien de proliferatie van tijdschriften en sub-disciplines, eenvoudig de tijd. Wie op de hoogte wil blijven van nieuwe ontwikkelingen dient handige ingangen te vinden waardoor de massa van nieuwe artikelen, rapporten, etc. tot hanteerbare proporties wordt gereduceerd. Het verschaffen van zulke ingangen is een aparte tak van bedrijvigheid geworden, waarin Sage Publications een niet onbelangrijke plaats inneemt.

Waarmee overigens niet gezegd wil zijn dat de kwaliteit van het hier besproken werk te lijden heeft gehad onder vuig winstbejag. Het betreft een serieuze verzameling van 43 recent verschenen of nog te verschijnen beleidsstudies, die naar het oordeel van de redacteur, bijgestaan door een uitgebreide en actieve raad van vooraanstaande vakgenoten, een beeld geven van belangrijke ontwikkelingen op het gebied van de beleidswetenschappen in het afgelopen jaar. Over de selectie

valt natuurlijk te twisten. Is het boek niet erg USA gericht? Versterkt het niet de macht van de 'incrowd'? Wat hiervan ook zij, het verschijnen van het tweede deel van *Policy Review Annual* is voor de in beleidswetenschap geïnteresseerde vakgenoten, zeker wanneer zij zich niet dagelijks op dit terrein bewegen, een welkome gebeurtenis.

Het heeft weinig zin hier alle opgenomen artikelen te behandelen. De bespreker van een dergelijk compilerend werk moet zich beperken tot signaleren en het geven van een globaal kwaliteitsoordeel. Dit oordeel luidt positief. Met dit boek koopt men geen kat in de zak.

Te signaleren valt in de eerste plaats dat uit dit boek over een aantal substantiële beleidskwesties veel belangwekkends te leren valt. Natuurlijk bevat het de obligate en steeds verrijnder wordende studies over zaken als vuilnisophaalsystemen, de merites van Head Start, desegregatie, e.d. Maar daarnaast is het prettig artikelen aan te treffen die in eenvoudige taal over belangrijke beleidskwesties verhelderende dingen te berde brengen. Zo bijvoorbeeld bijdragen van Robert Haveman over 'Poverty, Income Distribution, and Social Policy: The Last Decade and the Next' en van Derek de Solla Price over 'An Extrinsic Value Theory for Basic and 'Applied' Research'.

Zijn er behalve deze interessante bijdragen ook baanbrekende artikelen die uitgebreide en kritische bespreking vereisen? Ik heb ze niet gevonden. Dit kan liggen aan de te grove waarneming van uw boekbespreker, of eenvoudig aan het feit dat er geen baanbrekend werk gepubliceerd is. Ik vermoed echter dat er iets anders aan de hand is. Baanbreken neemt tijd en vindt, zoals het woord aangeeft, niet plaats langs gebaande wegen. Een verzamelwerk als het onderhavige vormt een hoofdader in het netwerk van communicatie- en invloedskanalen waardoor de gemeenschap van beleidswetenschappers zichzelf reproduceert en is dus bij uitstek niet de plaats waar baanbrekend werk verwacht mag worden.

Wat men er wel kan waarnemen zijn accentverschuivingen in de disciplinaire consensus (betreffende de agenda van problemen, methodologie, e.d.) De volgende zijn mij opgevallen: (1) bezorgdheid over het geringe directe praktische effect van beleidsstudies, gepaard gaande met een pogen om indirecte effecten (verandering van attitude, cultuur, e.d.) te belichten; (2) kritiek op een conceptie van beleidsanalyse als louter probleem oplossen; (3) een roep om meer theoretisch en vergelijkend werk; (4) nadruk op de merites van axiomatisch deductieve studies.

Deze samenhangende accentverschuivingen hebben te maken met de teleurstelling en scepsis die volgden op de eerdere periode van enthousiasme voor de beleidsanalyse en in ruimere zin met de 'revolution of falling expectations' die we thans beleven. Een terugtrekkende beweging met het doel de maatschappelijke positie van de beleidswetenschappers veilig te stellen.

Los van deze overwegingen zijn genoemde accentverschuivingen echter ook interessant. De aandacht voor de kruipende effecten van op korte termijn meestal effectloze beleidsstudies leidt tot de studie van de reproductie en verandering van attitudes, perceptieschemata, cultuur en ideologie, alsmede van hun betekenis voor praktische vragen van beleid. Deze accentverschuiving betekent een toenadering van de tot voor kort sterk micro-economisch georiënteerde beleidsanalyse tot de meer traditionele politicologie, politieke theorie en antropologie. Dat de onwennige beleidswetenschappers op dit gladde ijs nog wel eens uitglijden valt te begrijpen. Zo schrijven bijvoorbeeld Rein en White, meegesleept door de retoriek van hun overigens voortreffelijke artikel: 'The political community has effecti-

vely passed on to the scientific community the problem of achieving a consensus regarding social values and goals' (p. 66). Dit is eenvoudig niet waar, noch voor de USA noch voor Nederland.

Dergelijke zwakheden vormen, zoals gezegd, gelukkig een uitzondering in dit nuttige boek.

H. R. van Gunsteren

Mededelingen

Symposium: verklarende sociologie en grote maatschappijproblemen in de tachtiger jaren: 28 mei 1980

Het einde der zeventiger jaren gaat voor de Nederlandse samenleving met diverse grote problemen gepaard. Kranten, tijdschriften, radio- en t.v.-programma's getuigen van verontrusting over o.a. werkloosheid, discriminatie, energievraagstukken, criminaliteit e.d. Het valt te verwachten dat ook in de komende jaren – de jaren tachtig, of in ieder geval het begin van de jaren tachtig – deze problemen sterk in de belangstelling zullen staan. Aan deze problemen wordt niet alleen in de media aandacht besteed; er vindt ook wetenschappelijke bestudering van de vraagstukken plaats. Aan deze problemen wordt door sociale wetenschappers uit zeer verschillende richtingen gewerkt. Ook diverse deelnemers aan de werkgemeenschap Verklarende Sociologie houden zich daarmee bezig. Met behulp van algemene theorieën over motieven, cognities en gedrag, proberen zij inzicht te verschaffen in de 'mechanismen' waardoor bepaalde verschijnselen tweeweg worden gebracht.

Zij hopen zo eveneens bij te dragen aan de cumulatie van sociaal-wetenschappelijke kennis, waarbij deze kennis ook op nieuwe situaties toepasbaar moet zijn.

Aan deze activiteiten van deelnemers aan de werkgemeenschap 'Verklarende Sociologie' zal een speciale discussie-dag worden gewijd, waarvoor ook deskundigen uit andere disciplines worden uitgenodigd. De bedoelingen daarvan zijn:

- a te demonstreren hoe de verklarende sociologie kan bijdragen aan de bestudering en oplossing van belangwekkende maatschappelijke problemen;
- b uitwisseling van wetenschappelijke informatie;
- c het 'aanboren' van kennis bij de deelnemers aan de discussiedag, in de hoop een nog effectievere bestudering van de problemen te kunnen bewerkstelligen.

De 'boringsmethoden' zijn (1) het leveren van (opbouwende) kritiek op de door de verklarende sociologen ingediende papers. Deze kritiek zal in eerste instantie worden verwoord door een of meer speciaal daartoe aangezochte ter zake (min of meer) deskundigen (zgn. 'referenten'); (2) het voeren van een vrije discussie waarvan alle aanwezigen deel (kunnen) nemen.

Werkwijze

– Alle deelnemers aan de discussiedag ontvangen, enige weken voor de symposiumdatum, de papers van de verklarende sociologen welke tijdens deze dag behandeld zullen worden. Er bestaat op deze wijze voldoende gelegenheid voor een grondige bestudering.

– Tijdens de discussiedag geeft elke socioloog waarvan het paper wordt behan-